

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

07 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie, Catan Liliana, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și de către avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului Condrea Ghennadii, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Condrea Ghennadii Xxxxx, născut la xxxxx,
originar din Xxxxx și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 06.04.2021 – 28.04.2022;

2. Instanța de apel: 24.05.2022 – 05.10.2022;

3. Instanța de recurs ordinar: 15.12.2022 – 07.02.2023.

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 aprilie 2022, Condrea Ghennadii a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.312 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. Totodată, Condrea Ghennadii a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.311 alin.(1) Cod penal și condamnat în baza acestei legi, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că Condrea Ghennadii, la data de 26.01.2021, ora 19:40, fiind preîntâmpinat contra semnătură de răspunderea penală pe care o poartă pentru depunerea cu bună știință a unei plângeri false prevăzută de art.311 Cod penal, având scopul de a învinui o persoană de săvârșirea unei infracțiuni, acționând cu intenție directă, înțelegând caracterul ilegal și prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind, în mod conștient, survenirea acestora, a înaintat o plângere falsă către ofițerul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Centru al Direcției de Poliție al mun. Chișinău, prin care a acuzat-o pe Botezatu Xxxxx, de săvârșirea unei infracțiuni, solicitând atragerea ei la răspundere penală pentru săvârșirea unei pretinse fapte de sustragere a mijloacelor bănești în sumă de 40000 lei, care ar fi avut loc pe 10.01.2021. În baza plângerii depuse de către Condrea

Ghennadii, la 02.02.2021, de către organul de urmărire penală al IP Centru a fost pornită urmărirea penală în cauza penală nr.2021010114, în temeiul unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal. Prin ordonanță din 22.02.2021, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Xxxxx și clasarea cauzei penale, din motiv că nu există faptul infracțiunii.

Tot el, Condrea Ghennadii se învinuiește, potrivit rechizitoriului și ordonanței de punere sub învinuire, că la data de 26.01.2020, urmărind scopul prezentării cu bună știință a declarațiilor mincinoase, acționând cu intenție directă îndreptată spre atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, aflându-se în biroul nr.315 din cadrul Secției de Urmărire Penală a Inspectoratului de Poliție Centru, municipiul Chișinău, fiind audiat în conformitate cu art.58 alin.(11) Cod de procedură penală, în calitate de victimă pe cauza penală nr.2021010114, pornită la 02.02.2021, conform elementelor componente de infracțiune prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal, totodată fiind prevenit contra semnătură despre răspunderea penală pe care o poartă pentru prezentarea cu bună știință a declarațiilor mincinoase, a declarat că pe site-ul de socializare „ok.ru”, a făcut cunoștință cu Xxxxx, cu care a comunicat aproximativ un an, o ajuta cu bani pentru a achita gazda. La data de 07.01.2021, a invitat-o pe Xxxxx acasă pentru a petrece sărbătorile cu ea și familia sa. Xxxxx a locuit la Condrea Ghennadii 3 zile de pe data de 07.01.2021 până pe 10.01.2021. La 10.01.2021, în jurul orelor 14:00-15:00 se pregăteau să plece acasă la Xxxxx, între timp ea a spus că vrea să-și schimbe maioul care se afla în dulap și l-a rugat pe Ghennadii în timp ce se schimbă, el să facă un ceai. Ulterior a petrecut-o pe Xxxxx până la ea acasă, după care s-a întors la domiciliul său. Ajuns acasă, Ghennadii a dorit să se schimbe și în timp ce a luat maiou din dulap a observat că banii din dulap lipsesc. A menționat că, banii în sumă de 40000 lei i-a adunat din salariu ce îl primea de la magazinul „Bomba”. După ce a depistat că banii lipsesc, a telefonat-o pe Xxxxx pe site-ul de socializare și pe telefonul acesteia, însă ultima nu-i răspundea și peste puțin timp l-a blocat. Pe data de 24.01.2021, s-a întâlnit cu Xxxxx și i-a spus că dacă nu o să-i restituie banii o să depună o plângere la poliție. Ulterior, la data de 04.02.2021, Condrea Ghennadii a fost audiat în calitate de parte vătămată, fiind iarăși preîntâmpinat de răspunderea penală ce o poartă conform prevederile art.312 Cod penal, unde a declarat că, un an în urmă a făcut cunoștință cu persoana pe nume Xxxxx pe site-ul de socializare „ok.ru”. La data de 07.01.2021, a invitat-o pe Xxxxx la el acasă să sărbătorească Crăciunul. La data de 10.01.2021, au servit cafea și a petrecut-o pe Xxxxx la domiciliul ei, după care aceasta l-a blocat pe aplicația „Viber”. El și-a creat alt cont pe aplicația „Viber” și i-a scris întrebând-o de ce l-a blocat. Peste ceva timp ei s-au întâlnit și Xxxxx i-a comunicat că vrea să plece peste hotare și să o lase în pace, atunci i-a spus că o să-i facă probleme. Peste trei săptămâni la data de 25.01.2021, el s-a temut că Xxxxx o să plece din țară și din acest motiv a mers la IP Centru, să depună o plângere pe numele ultimei precum că i-a sustras din casă 40000

de lei, faptul care nu este adevărat. A comunicat că Xxxxx nu i-a sustras banii, a dat declarații false ca să-i facă probleme cum și a promis, ca ea să nu plece peste hotare. Banii menționați mai sus în sumă de 40000 lei el nu i-a avut și a dus în eroare organele de urmărire penală, având doar scopul să-i creeze probleme Olesei Botezatu, să nu aibă posibilitatea să plece peste hotare.

Organul de urmărire penală a calificat acțiunile lui Condrea Ghennadii în baza art.312 alin.(1) Cod penal, *declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă - adică prezentarea, cu bună știință, a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii dau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată internațională.*

3. Împotriva sentinței a declarat apeluri:

3.1 Procurorul-delegat în Procuratura mun.Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Alexandru Botnaru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate în partea ce ține de achitarea lui Condrea Ghennadii pe capătul de învinuire a acestuia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Condrea Ghennadii să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.311 alin.(1) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de un an și pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de un an și șase luni și, în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, a-i stabili o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de un an și șase luni.

În motivarea apelului a invocat că, poziția instanței de fond potrivit căreia inculpatul nu deține calitatea de subiect al infracțiunii prevăzută de art.312 alin.(1) Cod penal în condițiile speței, o consideră drept o apreciere greșită a totalității semnelor obiective și subiective la adoptarea sentinței de achitare pe capătul de acuzare în săvârșirea infracțiunii nominalizate supra.

În această formulă, cu trimitere la prevederile art.312 alin.(1) Cod penal, 58, 90 Cod de procedură penală, a concluzionat că, victima în cadrul procesului penal, fiind audiată în condițiile audierii martorului, se bucură de aceleași drepturi și obligații, de altfel victima ca și martorul poartă răspundere penală în conformitate cu prevederile art.312 Cod penal.

3.2. Avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului Condrea Ghennadii, care a solicitat casarea parțială a sentinței contestate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a-i stabili lui Condrea Ghennadii o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.

În motivarea apelului avocatul Cazacu Dumitru a invocat că, sentința contestată în speță este ilegală în partea pedepsei stabilite și, astfel a considerat că pedeapsa cu închisoarea stabilită inculpatului de către instanța de fond este prea aspră în coraport cu faptele comise.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției date, instanța de apel a notat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul Condrea Ghennadii nu întrunește calitatea de subiect al infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal în condițiile speței, fiind achitat pe acest capăt de învinuire. Or, aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Așadar instanța de apel a notat că, dispoziția normei prevăzute la art.312 alin.(1) Cod penal stabilește răspunderea penală pentru prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată internațională.

În sensul normei precitate, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a apreciat că victima infracțiunii, la caz Condrea Ghennadii nu întrunește calitatea specială de subiect al infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal. Or, subiectul infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal, în formula prezentării declarației mincinoase să aibă calitatea procesuală de martor sau parte vătămată, fiind exclusă opțiunea victimei de a fi subiect al acestei infracțiuni.

Instanța de apel a notat că, în corespundere cu prevederile art.90 alin.(1) Cod de procedură penală, martorul este persoana citată în această calitate de organul de urmărire penală sau de instanță, precum și persoana care face declarații, în modul prevăzut de prezentul cod, în calitate de martor. Ca martori pot fi citate persoane care posedă informații cu privire la vreo circumstanță care urmează să fie constatată în cauză.

Totodată, instanța de apel a menționat că potrivit dispozițiilor art.59 alin.(1) Cod de procedură penală, partea vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.

Din textul art.58 alin.(1) Cod de procedură penală, se consideră victimă orice persoană fizică sau juridică căreia, prin infracțiune, i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale.

În opțiunea normelor precitate, instanța de apel a subliniat că, legea procesual penală distinge cert subiectul procesual de victimă față de cel de martor și parte vătămată, astfel încât partea vătămată fiind în mod incontestabil și victima infracțiunii, pe când victima infracțiunii se recunoaște drept parte vătămată în condițiile prevăzute de lege și cu acordul victimei.

În speță, instanța de apel a observat că, Condrea Ghennadii fiind audiat a depus declarații mincinoase în calitate de victimă, fapt ce se atestă prin procesul-verbal de audiere a victimei din 26.01.2020 (f.d.16-17), însă nu poate surveni răspunderea penală pentru art.312 alin.(1) Cod penal din motiv că, victima nu reprezintă subiect al infracțiunii date.

În așa mod, în opinia instanței de apel, instanța de fond just a apreciat că, interpretarea efectuată de către organul de urmărire penală, precum că victima este asimilată martorului sau părții vătămate este defectuoasă și contravine principiului legalității, consfințit în art.3 alin.(2) Cod penal, potrivit căruia interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.

Astfel, instanța de apel a subliniat că, instanța de judecată just a stabilit că organul de urmărire penală eronat a încadrat acțiunile lui Condrea Ghennadii în baza art.312 alin.(1) Cod penal, iar drept urmare, corect a conchis că Condrea Ghennadii care a depus declarații mincinoase în calitate de victimă nu întrunește calitatea de subiect al infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal.

În optică reflectată instanța de fond întemeiat a constatat că, în acțiunile inculpatului nu se conțin elementele componente de infracțiune de declarație mincinoasă și anume calitatea de subiect al infracțiunii, motiv pentru care Condrea Ghennadii a fost achitat pe învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal.

Într-o altă ordine de idei, instanța de apel a constatat cu certitudine că, Condrea Ghennadii a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.311 alin.(1) Cod penal și, anume plîngerea cu bună știință falsă despre săvârșirea unei infracțiuni, făcută unei persoane cu funcție de răspundere, care este în drept de a porni urmărirea penală, fapt care nu a fost contestat de părțile procesului penal din speță.

Prin urmare, la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

Instanța de apel a menționat că, pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea

aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

La caz, instanța de apel a notat că, prima instanță a ținut cont de pericolul social al faptei, de personalitatea inculpatului și de circumstanțele atenuantă și anume recunoașterea vinovăției și agravantă - săvârșirea anterior a unei infracțiuni similare, precum și de faptul că inculpatul s-a eschivat de la judecarea cauzei.

În condițiile indicate supra instanța de apel a conchis că, prima instanță justificat a considerat ca este una inaplicabilă în privința inculpatului a altei forme de pedeapsă decît pedeapsa cu închisoarea sau suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, deoarece inculpatul, în anul 2014, a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.311 alin.(2) Cod penal, cu aplicarea art.90 Cod penal, însă nu s-a reeducat.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că instanța de fond corect a aplicat față de Condrea Ghennadii pedeapsa cu închisoarea, prezentând pericol social sensul în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate, atît pentru restabilirea ordinii de drept, cît și pentru educarea inculpatului. Or, circumstanțele stabilite condiționează necesitatea aplicării lui Condrea Ghennadii a pedepsei privative de libertate.

În speță rezultă că prima instanță, reieșind din circumstanțele sus-menționate, a considerat rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită și în așa mod nu poate fi reținut argumentul apărării privind aplicarea unei pedepse prea severe și recunoașterea vinovăției, deoarece la stabilirea pedepsei, instanța de fond, pe lîngă faptul că a luat în considerație circumstanțele cauzei, a ținut cont și de efectul preventiv al sancțiunii penale, precum și de comportamentul inculpatului pînă și după comiterea infracțiunii, implicit faptul că, anterior inculpatul a săvârșit infracțiune similare și s-a eschivat de la instanța de judecată.

În această ordine, instanța de apel a reiterat că instanța de fond a ajuns la concluzia corectă, precum că la caz scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin ispășirea unei pedepse privative de libertate, or, pedeapsa este echitabilă atunci cînd ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți perturbate prin infracțiune. Pedeapsa este echitabilă și atunci cînd este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atît de către condamnat, cît și de alte persoane.

5. Împotriva deciziei instanței de apel declară recursuri ordinare:

5.1. Procurorul Tăut Dorina, în termen, prin care indicînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei atacate, și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocînd că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În motivarea cererii de recurs procurorul indică următoarele:

- temei pentru declararea recursului ordinar constituie prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează expres că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, or în cazul din speță soluția instanței de apel, de menținere a sentinței de achitare pe capătul de acuzare în baza art. 312 alin.(1) Cod penal în privința inculpatului Condrea Ghennadii, este una neîntemeiată;

- acuzarea consideră, că decizia instanței de apel prin care a fost menținută sentința Judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 28.04.2022, privind achitarea inculpatului Condrea Ghennadii, este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece, instanța de apel nu a depus efortul necesar pentru a nu lăsa nici un aspect al complexului faptic nestabilit, astfel încât a mers pe ideea preconcepută a instanței de fond;

- la adoptarea deciziei atât instanța de fond, cât și instanța de apel, au remarcat că, dispoziția normei prevăzute la art.312 alin.(1) Cod penal stabilește răspunderea penală pentru prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată internațională;

- acuzarea consideră că, instanțele de judecată greșit au apreciat totalitatea semnelor obiective și subiective, la adoptarea sentinței de achitare a inculpatului Condrea Ghennadii pe capătul de acuzare a acestuia de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal, din următoarele motive: conform prevederilor art. 312 Cod penal, constituie infracțiune: *„prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată ori internațională”*;

- procurorul menționează că în conformitate cu prevederile art. 58 alin. (1) Cod de procedură penală, „Se consideră victimă orice persoană fizică sau juridică căreia, prin infracțiune, i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale. Victima are un interes în cadrul procesului penal și este interesată în rezultatele acestuia”, totodată conform prevederilor alin. (11) al aceluiași articol – „Victima este audiată în condițiile prevăzute pentru audierea martorului”;

- conform art. 90 alin. (1) Cod de procedură penală – „Martorul este persoana citată în această calitate de organul de urmărire penală sau de instanță, precum și persoana care face declarații, în modul prevăzut de prezentul cod, în calitate de martor.

Ca martori pot fi citate persoane care posedă informații cu privire la vreo circumstanță care urmează să fie constatată în cauză.”;

- art. 90 Cod de procedură penală, prevede și anumite obligații pe care le are martorul în cadrul procesului penal, în special în cadrul audierii acestuia, astfel la alin. (7) pct.2) este prevăzută obligația martorului de „face declarații veridice, să comunice tot ce știe în legătură cu cauza respectivă și să răspundă la întrebările puse, să confirme, prin semnătură, exactitatea declarațiilor sale incluse în procesul-verbal al acțiunii procesuale sau anexate la acesta”, totodată la alin. (10) al aceluiași articol, este prevăzută că „Martorul care refuză sau se eschivează de a face declarații poartă răspundere conform art.313 din Codul penal, iar martorul care face declarații mincinoase cu bună știință - conform art.312 din Codul penal.”;

- în aceste circumstanțe, dat fiind faptul că în cadrul procesului penal s-a constatat incontestabil faptul că Condrea Ghennadii, la data de la data de 26.01.2021 ora 19:40 min., a depus o plîngere falsă despre săvîrșirea unei infracțiuni prevăzute de art. 311 alin. (1) Cod penal, și tot Condrea Ghennadii la data de 26.01.2021 fiind audiat în calitate de victimă în temeiul plîngerii depuse, a depus declarații false cu bună știință în cadrul procesului penal prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 312 alin. (1) Cod penal, din care motive ultimul urmează să fie tras la răspundere penală pentru comiterea concursului de infracțiuni;

- recurentul menționează că instanța de judecată nu a apreciat totalitatea faptelor și materialelor prezentate în cadrul ședinței de judecată, și greșit a interpretat că a în acțiunile inculpatului Condrea Ghennadii nu se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

5.2. Avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului, în termen, prin care indicînd temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei atacate, cu pronunțarea unei noi hotărîri în partea ce ține de stabilirea pedepsei sub formă de amendă inculpatului Condrea Ghennadii.

În motivarea cererii de recurs avocatul indică următoarele:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței – temei prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală;

- hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită temei prevăzute de art 427 alin.(1) pct. 12) Cod de procedură penală;

- avocatul consideră că instanța de judecată a aplicat o pedeapsă prea aspră în coraport cu faptele inculpatului, or urma să se rețină faptul că: inculpatul de la urmărirea penală a recunoscut vina; este la prima abatere de la legea penală;

- instanța de judecată urma să rețină ca circumstanță atenuantă, conform prevederilor art. 76 Cod penal, recunoașterea vinovăției, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, cât și căința sinceră.

6. Pe marginea recursului declarat de către procuror, avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de procuror și admiterea recursului părții apărării.

7. Referitor la recursul declarat de către avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului.

Judecînd argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea deciziei atacate în această parte din următoarele motive.

În conformitate cu art.422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar în termen.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Lecturînd recursul declarat, se constată că avocatul indică temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, însă fără a le ralia la speța dată, criticînd de fapt pedeapsa aplicată inculpatului, temei ce se încadrează la pct. 10) Cod de procedură penală, adică cazul cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, recurentul critică decizia contestată în sensul că instanțele judecătorești inferioare nu au individualizat, conform prevederilor 75 Cod penal, pedeapsa aplicată inculpatului Condrea Ghennadii în baza art. 311 alin. (1) Cod penal, în partea ce se referă la mărimea pedepsei inculpatului, solicitînd o pedeapsă mai blîndă, sub formă de amendă.

În continuare, instanța de recurs susține că, pedeapsa aplicată inculpaților trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, și să fie în strictă conformitate cu dispozițiile Părții speciale a Codului penal, ținîndu-se cont de limitele fixate în sancțiunea infracțiunilor incriminate.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel, încît inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvîrșirii unor fapte similare.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Așadar, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel corect a menținut sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului Condrea Ghennadii în baza art. 311 alin.(1) Cod penal, conducîndu-se și de principiul individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute în art. 75 alin. (1) Cod penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel just a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, cum sunt gravitatea și caracterul prejudiciabil al faptei penale, atitudinea făptuitorilor față de cele săvârșite și urmările survenite în aspectul recunoașterii vinei. Nu în ultimul rînd, instanța de apel a notificat și datele referitor la personalitatea inculpatului Condrea Ghennadii, ținînd cont de faptul că infracțiunea imputată se califică la categoria celor ușoare, și a considerat justificat că scopul pedepsei aplicate în privința inculpatului, poate fi atins doar prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Ținînd cont de principiile generale de aplicare a pedepsei prevăzute în art.61 alin.(2) Cod penal, reieșind din caracterul infracțiunii comise – inculpatul Condrea Ghennadii a comis infracțiune ușoară, conform prevederilor art. 16 Cod penal, săvârșită cu intenție, de limitele pedepsei prevăzute de art. 311 alin. (1) Cod penal, de faptul că, inculpatul și-a recunoscut vina, de atitudinea lui față de cele săvârșite, s-a eschivat de la judecarea cauzei, avînd în vedere și de faptul că anterior a mai comis infracțiune similară, astfel, că pedeapsa stabilită inculpatului Condrea Ghennadii de către prima instanță și menținută de către instanța de apel, rămîne a fi una legală, utilă și eficientă pentru executare, în vederea corectării ei.

Prin urmare, instanța de apel corect a reținut că, în privința inculpatului Condrea Ghennadii este imposibil de aplicat a altei forme de pedeapsă decît pedeapsa cu închisoarea sau suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, or potrivit materialelor dosarului, s-a constatat că, în anul 2014 inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 311 alin. (2) Cod penal, cu aplicarea art. 90 Cod penal (f. d. 53). Însă cum rezultă din materialele dosarului, inculpatul Condrea Ghennadii, nu a îndreptățit încrederea acordată din partea statului, săvârșind în continuare noi infracțiuni.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel în decizia sa (f. d. 189-190) corect a indicat prevederile art. 61, 75 Cod penal, și ținînd cont de personalitatea inculpatului, a aplicat pedeapsă echitabilă, argumente ce sunt acceptate și însușite de către instanța de recurs, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărîrii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6§1 din CEDO, obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunînd un răspuns detaliat pentru fiecare

argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că motivele invocate de recurent, nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs.

În concluzie, Colegiul penal lărgit conchide că temeiurile indicate de către avocat nu sunt întemeiate din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei adoptate pe caz.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul ordinar declarat de către avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului, urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea deciziei atacate în această parte.

7.1. Referitor la recursul declarat de procurorul Tăut Dorina.

Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit ajunge la următoarele.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a

comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Reieșind din sumarul recursului declarat de către procuror, se constată că, acestea este întemeiat în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, criticând soluția instanței de apel de menținere a sentinței de achitare a inculpatului Condrea G. de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit menționează că, hotărârile pronunțate de către instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Din conținutul recursului rezultă că, recurentul critică decizia instanței de apel adoptată în cauză, menționând că instanțele de judecată greșit au apreciat totalitatea semnelor obiective și subiective, la adoptarea sentinței de achitare a inculpatului Condrea G., pe capătul de învinuire a acestuia de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la toate motivele esențiale invocate în ordine de apel, pe capătul de învinuire a inculpatului Condrea G. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

Desfășurând ideea că, nu toate observațiile procurorului au fost dezbătute de instanța de apel, pe capătul de învinuire a inculpatului Condrea G. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal lărgit pornește de la aceea că, potrivit cererii de apel declarată de procuror, anexată la fila dosarului 164-

168, vol. III, a fost pus pentru discuție, inclusiv argumentul principal precum că raportând dispoziția art. 58 alin. (11) Cod de procedură penală la dispoziția art. 90 alin. (10) Cod de procedură penală, rezultă că victima în cadrul procesului penal, fiind audiată în condițiile audierii martorului, se bucură de aceleași drepturi și obligații, de altfel victima ca și martorul poartă răspundere penală în conformitate cu art. 312 Cod penal.

Însă, instanța de apel, în decizie, de la pct. 16-25 a copiat textul sentinței, motivând contradictoriu și concluzionând în final că „*În așa mod, în opinia Colegiului, instanța de fond just a apreciat, că interpretarea efectuată de către organul de urmărire penală, precum că victima este asimilată martorului sau părții vătămate este defectuoasă și contravine principiului legalității, consfințit în art. 3 alin. (2) Cod penal,...*”, fără a-și argumenta poziția ținând cont de prevederile art. 58 alin. (11), 90 alin. (10) Cod de procedură penală, astfel nu s-a pronunțat motivat asupra argumentelor din apelul procurorului.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel la pct. 17 în decizie a menționat că „*...subiectul infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(1) Cod penal, în formula prezentării declarației mincinoase să aibă calitatea procesuală de martor sau parte vătămată, fiind exclusă opțiunea victimei de a fi subiect al acestei infracțiuni.*”, fără a ținut cont de dispoziția art. 312 alin. (1) Cod penal, în coroborare cu prevederile art. 58 alin. (11) Cod de procedură penală, precum că **victima este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului** și cele ale art. 90 alin. (10) Cod de procedură penală, care stipulează că *martorul care refuză sau se eschivează de a face declarații poartă răspundere conform art.313 din Codul penal, iar martorul care face declarații mincinoase cu bună știință – conform art.312 din Codul penal.*

Astfel, Colegiul penal reține că, instanța de apel nu s-a expus la argumentul procurorului precum că, victima în cadrul procesului penal, fiind audiată în condițiile audierii martorului, se bucură de aceleași drepturi și obligații, de altfel victima ca și martorul poartă răspundere penală în conformitate cu art. 312 Cod penal.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că, în speța discutată, și-a găsit confirmare temeiul invocat și prevăzut în art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, pe capătul de învinuire în baza art. 312 alin. (1) Cod penal, în cauza penală privindu-l pe Condrea Ghennadii, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, fiindcă instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesual penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

La rejudecarea cauzei, pe capătul de învinuire în baza art. 312 alin. (1) Cod penal, instanța de apel urmează să se conducă **obligatoriu** de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se

pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate conform rechizitoriului, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal și imputate inculpatului, să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, să aprecieze toate circumstanțele cauzei, să emită o soluție clară și motivată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului Condrea Ghennadii.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022 pe capătul de învinuire în baza art. 312 alin. (1) Cod penal, în cauza penală privind-l pe **Condrea Ghennadii Xxxxx**, și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest se mențin dispozițiile deciziei atacate.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac în partea dispunerii rejudecării cauzei, în rest, este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **03 martie 2023**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

Boico Victor